

Student på kull 75 I: «Vi var de første...»

Olav Hevrøy

I januar 1975 møtte 21 meget forventningsfulle studenter opp til start av kliniske studier av oss kom fra en hektisk eksamenshøst ved preklinikken i Bergen. Av en eller annen merkelig grunn hadde ikke Universitetet i Bergen greidd å fylle hele kvoten. Fire studenter med prekliniske studier fra utlandet hadde fått plass på det første kullet, i tillegg hadde to trøndere med sterk hjemlengsel etter noen år med landflyktighet i Oslo også sneket seg med. Ryktet om at et nytt og spennende studietilbud var i ferd med å bli skapt i Trondheim, måtte ha spredt seg fort. Tilskuddet utenfra skulle vise seg å være en stor berikelse for miljøet. Overvekten av trøndere var sterk på det første medisinerkullet i Trondheim, og den trønderske patriotismen var dominerende.

Vi var alle klar over at vi sto overfor noe helt nytt og ukjent da vi begynte, men lite ante vi hva vi egentlig hadde gitt oss ut på. På mange måter hadde vi havnet i et sosialt og utdanningsmessig eksperiment. Hva resultatet ville bli, var det ingen som visste. Det ble imidlertid skapt et sterkt samhold og en pionerånd blant de første studentene. Noen mente nok at vi var vel egosentrerte, men kanskje var det en nødvendig del av vår felles overlevelsesstrategi.

I denne byen med sine sagnomsuste studenttradisjoner skulle vi etablere oss og skape vår egen kultur. Vi hadde ingen erfarne studenter foran oss som viste vei. Tilknytningen til sykehusmiljøet ble sterk i starten, vi hadde ikke i samme grad følelsen av å tilhøre et universitetsmiljø. Avstanden til andre deler av Universitetet var stor, vi ante at det var noen andre studenter i byen, men de tilhørte på mange måter en verden utenfor vår krets. Høyskolen lå opp i bakken som et truende teknologisk uhyre som ventet på å sluke hele medisinerutdanningen. Vi følte oss ikke trygge.

Det første møtet

Vi ble møtt med stor høytidelighet og festivitas, men oppmerksomhet omkring åpningen la seg fort. Hverdagen som møtte oss, var preget av alt annet enn overdådighet. Da vi begynte, var to amanuensisstillinger besatt, ved siden av Jon Lamvik i bistilling. Det var det hele, og ingen visste egentlig hvordan neste termin ville bli. Det var klinikere fra sykehusavdelingene som måtte bære hovedtyngden av undervisningen. Hvordan Lamvik og folkene hans fikk det til, har mange ganger forundret oss. De fleste lærerne hadde fulle stillinger på sykehuset, og enkelte fikk fagansvar med stor undervisningsbyrde på toppen av en travel klinisk hverdag. Dette hadde neppe latt seg gjøre noen tiår senere. Ikke alle hadde like mye pedagogisk kompetanse, men entusiasmen og den positive innstillingen veide mange ganger opp for det. Vi fikk et tett og sterkt forhold til våre første lærere. Vi husker ennå de første visittene med universitetslektorene Sigurd Sparr og Erling Nygaard, og mange kan sikkert fortsatt beskrive detaljer fra disse seansene. Vi husker til og med pasientene som ble presentert. Mange av de personlighetene som møtte oss i sykehusmiljøet gav uutslettelige inntrykk. Ikke alle var like gode til å samarbeide eller til å kommunisere, verken med hverandre eller med pasientene. Men studentene gjorde de likevel stas på, alle uten unntak. Lokaler var også mangelfulle, i all hast ble toppetasjen på sykehuset

Ved siden av Regionsykehuset og Moholt ble Erik jarls gate 4 et sentralt holdepunkt i tilværelsen den første tiden. Her hadde vi lesesaler og studentkontor, her kunne vi oppholde oss til alle døgnets tider. Jeg tror til og med noen overnattet der etter sene kvelder på byen. Opp i etasjene holdt administrasjonen til. Et mer moderlig og forståelsesfullt sekretariat tror jeg neppe noen universitetsavdeling har hatt. De hjalp oss med det meste og ble både våre venner og støttespillere. Det sosiale fellesskapet og festligheter fikk en sentral plass, sånn sett var vi ikke så forskjellige fra dagens studenter.

Fra Bergen til Trondheim – hvorfor?

Da vi begynte på medisinstudiet i 1972, var opptaket i Bergen blitt økt fra 80 til 120 studenter. Først av de som fikk studieplass det året hadde fått melding om at studiested etter preklinikken ville bli avgjort i god tid før vi skulle begynne i klinikken. Mer visste vi ikke. Det første studieåret bekymret dette oss lite, det var få som ofret det en tanke. Men da det andre studieåret var i gang og det fremdeles ikke var kommet noen avklaring, begynte uroen å melde seg. Vi hadde hørt rykter om hvilke alternativer som var aktuelle, men var lykkelig uvitende om fremtiden.

Det var først da en fakultetskomité som hadde vurdert mulighetene for å skaffe studieplass til alle 120 i klinikken på Haukeland, la fram sin innstilling, at noe begynte å skje. Konklusjonene her var ganske nedslående. Man anbefalte å skaffe studieplass til alle i Bergen forutsatt at Departementet bevilget et minimum med nye stillinger, men man fryktet at studieforholdene ville bli dårligere. Denne innstillingen ble lest med stor skepsis blant studentene. Dette smakte av billigsalg. Var det egentlig ønskelig å presse alle 120 studentene inn i klinikken på et allerede overfylt Haukeland? Ville ikke dette gå på bekostning av studiekvalitet og studieforhold og forverre situasjonen for både studenter, pasienter og ansatte?

Studentene aksjonerte for Trondheim

Var det noe studentene på 70-tallet var kjent for, så var det aksjoner. Vi aksjonerte med like stort engasjement enten det gjaldt Vietnamkrigen, støtte til streikende industriarbeidere, kamp mot statsbudsjett eller universitetsreformer. Polariseringen mellom de engasjerte og politisk aktive og de som ikke brydde seg var sterk og preget studentmiljøet i stor grad. Da aksjonskomiteen mot 120-planen ble stiftet var kampånden på topp. Med god hjelp av «eldre» studenter med «politisk» erfaring ble det aksjonert i kjent stil. Det ble samlet inn underskrifter og sendt protestskriv, skrevet avisinnlegg og holdt pressekonferanser. Hvorvidt det påvirket Departements beslutning fikk vi aldri vite, men noen i Trondheimsmiljøet må ha fanget opp hva som var i ferd med å skje i Bergen. Midt under denne aksjonen dukket det nemlig opp en lege fra Trondheim med navn Alf Brubakk som orienterte om de planene som forelå for å starte medisinerutdanning i Trondheim. Vi skjønnte at miljøet i Trondheim ville ta imot oss med åpne armer dersom dette ble løsningen. Det var godt å vite. Aksjonen mot 120-planen i Bergen ble derfor etter hvert like mye en aksjon for Trondheim som studiested.

Dette må ha vært som manna fra oven for de som kjempet ivrigst for å få i gang medisinerutdanning i Trondheim, og de må ha spilt sine kort taktisk riktig. I etterkant skjønnte vi at den uformelle kontakten mellom sentrale aktører i Trondheimsmiljøet og

personer som jobbet tett opp mot de besluttende organer i Oslo, var intens. Så da Departementet endelig fattet sitt vedtak om å starte medisinerutdanning i Trondheim fra 1975 var det ikke så godt å vite hvem som skulle takkes. Sikkert er det at aktive og aksjonsglade studenter må få sin del av æren for at Trondheim fikk sin medisinerutdanning akkurat på det tidspunktet. Trondheim ville nok fått sitt fakultet før eller siden uansett, men vi var i høyeste grad med å påskynde denne prosessen.

En del av de mest aktive studentene fra 120-plan aksjonen ble senere valgt inn i styrende organer ved Universitetet Trondheim og rapporterte tilbake til studentene på kullet med stort engasjement. Ikke alt var like lyserødt. En uro begynte å spre seg blant de håpefulle. Hva slags planer for legeutdanning var det egentlig de hadde fore i Trondheim? Det nære samarbeidet med NTH fikk stor oppmerksomhet, ord som bioteknologi og teknologisk medisin var skjellsord for studenter på 70-tallet. Vi var heller ikke særlig begeistret for tanken på kjernepensum med valgfag og hovedoppgave. Dette smakte av snikspesialisering i studietiden. Det var allmenmedisinere vi skulle bli, på lik linje med legene som ble utdannet i Oslo og Bergen.

Tretti år senere kan man se overbærende på denne motstanden. Studieplankomiteen var på mange måte forut for sin tid, mange av ideene de hadde var nyskapende og framtidsrettet. Disse forslagene er senere blitt etablerte deler av undervisningsprogrammet ved flere av fakultetene. Det paradoksale er at mange av oss som kjempet mest hardnakket mot disse ideene den gang, senere har vært ivrige forkjempere for slike reformer. Men for å forstå denne dragkampen må man tenke seg det ideologiske klima som eksisterte i studentkretser på 70-tallet. Den teknologiske vinklingen passet dårlig for oss som hadde Per Fugelli, Che Guevara og Steinar Westin som ideologiske forbilder. Men for de fleste sitt vedkommende var tanken på Trondheim som studiested noe nytt og spennende. Vi øynet en positiv innstilling og forventning, og gledet oss til at vi skulle få være med å utforme og å påvirke.

Entusiasme og samhold

Den første tiden ble preget av et meget sterkt samhold mellom ledelse, lærere og studenter. Men også i sykehusmiljøet ellers ble vi møtt med en positiv innstilling som mer enn oppveide de knappe ressursene. Alle syntes det var stas at RiT skulle bli universitetssykehus med egne legestudenter. At det gikk så bra som det gjorde, er mye takket være én person, nemlig professor Jon Lamvik. Han var tilstedeværende over alt og trakk i alle synlige og usynlige tråder. Aldri har vel en bistilling fylt så mange av døgnets timer. Og med Erling Bjørkøy som lojal, effektiv og ryddig administrator gikk det fort i svingene. Ingen kunne klage over byråkratisk sendrektighet. Stillinger ble lyst ut, betenkninger utarbeidet og skreddersydd, bedømmelseskomiteer utpekt, og ansettelser i hoved- og bistillinger gikk fortene enn man skulle tro var mulig. Vi ble forbauset over hvor mange det var i sykehusmiljøet som hadde kvalifikasjoner til å fylle mange av de akademiske stillingene som ble utlyst.

Det er mange personer fra den første tiden som kunne vært fremhevet, men Jon Lamvik sin innsats var unik. Han må uten tvil kunne kalles «Trondheimstudiets far». Uten han var det neppe blitt noe medisinstudium i Trondheim før mange år senere. Lamvik markerte seg både som fagperson og akademiker, men for oss betydde han like mye

som forbilde. Den oppbretta frakkekragen ble etter hvert kjennemerke for mange av studentene. Det var på sett og vis et hasardiøst prosjekt å starte legeutdanning på et såpass tynt grunnlag i 1975. Når det lyktes til overmål, var det takket være Jon Lamvik sin evne til å få alle i miljøet til å slutte opp om dette med stor glød. Alle studentene fra den første tiden har stor respekt for det arbeidet han har nedlagt.

DET KONGELIGE SOSIALDEPARTEMENT

STATSRÅDEN

KONTOR: AKERSGT. 42 - TELEFON: 11 90 90
POSTADRESSE: OSLO-DEP. OSLO 1

Stud. med. Olav Hevrøy
Internpost Boks II
Regionsykehuset i Trondheim

7000 TRONDHEIM

OSLO 16. mars 1978

HILSEN TIL DE FØRSTE TRONDHEIMS-MEDISINERNE

Det er en særlig glede for meg å kunne hilse og gratulere det første medisinerkullet som uteksamineres ved Trondheim Universitet.

Trondheim har lange og rike tradisjoner både som sykehusby og som høyskoleby. Nå er disse tradisjoner blitt knyttet sammen.

Som det første kullet fra landets fjerne medisinske læreseter går dere inn i vårt helsevesen i en tid med mange nye utfordringer. Ett av de problemer vi lenge har stått overfor, er å oppnå en best mulig spredning av vårt helsepersonell slik at man overalt i landet kan få en hensiktsmessig og tilfredsstillende helseservice. Det er mitt håp at den spredning av lærestedene vi nå har fått, vil vise seg å bli et viktig bidrag her. Også av denne grunn er jeg glad for at vi nå får tilskudd av leger også fra Trondheim Universitet.

Jeg har stor respekt for trøndersk "tæl". Mine medisinervenner har fortalt meg at miljøet har kanskje vel så mye å si som arv når det gjelder utformingen av visse karakteregenskaper. Jeg håper derfor at trøndermiljøet har bidratt til å gi dere "tæl" fordi den vil kunne komme vel med i deres fremtidige ofte så krevende virke.

Gratulerer - og lykke til!

Ruth Ryste

Hilsen fra sosialminister Ruth Ryste til første avgangskull medisiner utdannet i Trondheim.

Studiet formes

Selv om hovedtrekkene og rammen for en studieplan var lagt, var det mange detaljer som ikke var klare da vi begynte. Mye ble til underveis. Planene for de kommende terminene ble utformet etter at vi var godt i gang, og studenten var aktivt med i planleggingen. Men det var ikke bare idyll som preget den første tiden. Mange av møtene i de styrende organ var preget av harde dragkamper. Studentene fortsatte kampen mot en studieplan som de var meget skeptiske til. Dette kom tydelig fram i debatten om målsetting for utdanningen. Hva slags leger var det Trondheim skulle utdanne, var det allmenmedisinere eller teknokrater? Motstanden førte kanskje til at nyskapingen ikke ble så stor som mange ønsket seg. Rammene var også knappe til å utvikle noe nytt, og tiden var nok heller ikke moden for det.

Selv om det var en del harde fighter, tror jeg at de aller fleste oppfattet studentene som ivrige og lojale støttespillere. Det tette samarbeidet fikk mange utslag. Ved en anledning aksjonerte bl.a. studentene for at man skulle få mer ressurser til medisinerutdanningen i Trondheim. Vi hadde blant annet invitert daværende stortingsrepresentant Liv Aasen til en orientering for at hun skulle tale vår sak under budsjettbehandlingen i Stortinget. Det skulle være en ren studentaksjon, men ved en velregissert tilfeldighet kom professor Lamvik forbi under møtet med Aasen og utdypet våre synspunkter og argumenter på en overbevisende måte.

Studierådet ved Avdeling for medisin 1975

Hvor intimt miljøet var, illustreres best ved tradisjonen som utviklet seg med å avholde evalueringsmøtene etter hver termin rundt langbordet på Grenadérloftet. For studentene var dette stor stas, det bidro kanskje også til å dempe kritikken og i alle fall til å styrke fellesskapsfølelsen.

Det ble leger av oss

Hvordan har det preget oss senere å få æren av å være de første til å studere medisin i Trondheim? Jeg tror neppe vi har tatt skade av det, men vi var vel heller ikke så unike som vi selv kanskje trodde. Sannsynlig ble vi ikke så mye annerledes enn leger utdannet ved andre læresteder. Men vi fikk nok med oss en del impulser og inntrykk som sikkert har påvirket våre valg senere. Mange av pionerene på de første kullene har markert seg på ulike områder i helsevesenet senere. Om det skyldes erfaringene og impulsene vi fikk med oss fra denne uforglemmelige tiden er ikke godt å si. Uansett, vi tenker med glede tilbake på den tiden vi var de første medisinerstudentene i Stiftsstad.